

بسم الله الرحمن الرحيم

جریان نگاشت (۹)

تکنوکراسی با طعم لیبرالیسم

مروری بر گفت‌وگو و کارنامه تکنوکرات‌ها در جمهوری اسلامی ایران

به قلم:

محمد جواد اخوان

بیت
الذکر
کده
میرزا محمد زکریا
www.BORHAN.ir

فهرست

مقدمه ۷

فصل اول

تکنوکراسی ۹
تکنوکرات‌ها کیست‌اند؟ ۱۰
تکنوکراسی ایرانی ۱۲
تکنوکرات‌ها و انقلاب اسلامی ۱۴

فصل دوم

کارگزاران سازندگی؛ تکنوکرات‌های ایرانی ۱۷
تکنوکرات‌هایی به نام کارگزاران ۱۷
پیامدهای سیاسی - اجتماعی ۲۳
۱- حوزه فرهنگ ۲۷
۲- حوزه سیاست ۲۷
۳- حوزه اقتصاد ۲۸
شکل‌گیری کارگزاران ۳۱
محظلی برای مدیران سازندگی ۳۸
منابع مالی ۴۴
ایده سه دوره شدن ریاست جمهوری در ایران ۴۵
واکنش جریان‌های سیاسی به این طرح ۴۷
تغییر قانون اساسی به چه قیمتی؟ ۴۷
فرزاد و فرود کارگزاران ۴۹

فصل سوم

- گفتمان و مواضع تکنوکرات ها ۵۷
- اسلام لیبرال! ۵۸
- مدرنیسم، مدرنیزاسیون، توسعه ۶۷
- نظام جمهوری اسلامی ۷۰
- ولایت فقیه ۷۱
- مخالفتان داخلی نظام ۷۳
- سازگاری اندیشه تکنوکراتیک و تفکر سنتی ۷۴
- پیوند روشنفکری سکولار با کارگزار تکنوکرات ۷۷

فصل چهارم

- رویکردها و کارنامه دولت سازندگی ۸۱
- الف) رویکردها و کارنامه فرهنگی سیاسی ۸۳
- نگاهی به تحولات سیاسی فرهنگی ۸۳
- خط بازگشت ضد انقلاب به وطن ۸۸
- طیف اقتصادی ۹۰
- طیف فرهنگی ۹۰
- طیف سیاسی ۹۰
- لیبرالیسم فرهنگی در پناه تکنوکراسی ۹۲
- شیخخون فرهنگی ۱۰۳
- ب) رویکردها و کارنامه اقتصادی ۱۰۸
- سیاست تعدیل اقتصادی ۱۱۱
- خصوصی سازی یا اختصاصی سازی! ۱۱۷
- تجمل گرایی و مصرف گرایی ۱۲۹
- کتاب نامه ۱۳۴

مقدمه

تحولات معاصر ایران نشانگر برآمدن اندیشه و گفتمان‌های گوناگونی است که هر یک دوره‌ای داعیه دارانی داشته‌اند و حتی برخی توانسته‌اند پله‌های ترقی را برای پذیرش در میان خواص و بلکه عموم جامعه پیدا کنند و اما دوره‌ای دیگر خورشید بخت این گفتمان غروب کرده است و جای خود را به اندیشه‌ای دیگر سپرده‌اند. شاید بتوان دلیل این ناپیداری این گونه تفکرات را در زاویه دانست که با اندیشه اصیل اسلامی داشته‌اند. اندیشه‌ای برخاسته از تعالیم انبیاء و راه روشن وحی است و عموم توده‌های ملت ایران آن را با دل و جان پذیرفته‌اند.

در این میان انقلاب اسلامی که حرکت عظیم و حماسی مردم ایران و برخاسته از آرمان‌های ناب اسلامی بود توانست احیاگر حکومت دین بر عرصه جامعه و سیاست باشد و نه تنها در این عرصه به ارتجاع مدرنیسم و پست مدرنیسم مبتلا نگشته است، بلکه با گذشت سه دهه از آن همچنان داعیه دار پیام توحیدی در منطقه و جهان بوده و به الگویی برای ملل آزاده و مستضعف بدل گشته است. راز این پایداری و رشد را در باید اندیشه ناب اسلامی که امام خمینی (ره) منادی آن بود دانست.

انقلاب اسلامی ایران از اساس انقلابی فرهنگی و اندیشه بنیان بود و همین ویژگی بارز بود که موجبات به چالش کشیدن گفتمان شرق و غرب و عالم و نظم نوین جهانی را فراهم آورد. بی شک غلبه بر یک اندیشه مستحکم و بنیان مرصوص تنها در بدل‌سازی و مقابله با مثل ممکن است و این چنین بود که متفکران و طراحان اندیشکده‌های

منازعه نرم دشمن دست به کار شدند تا با بازتولید اندیشه‌های ضد توحیدی عصر رنسانس و ترجمان آن به ادبیات اسلامی-ایرانی گونه‌ای از تقابل نرم را در حوزه گفتمان و اندیشه با انقلاب اسلامی به نمایش گذرانند. اندیشه‌های متفکران مدرن و پست مدرن غربی که این بار از زبان به اصطلاح روشنفکران وطنی بازگویی می‌شد با حرکتی خزننده در داخل کشور طرح می‌شد و آرام آرام تمایلاتی به آنان در میان برخی نخبگان و حتی متولیان امر مشاهده می‌شد.

بدین ترتیب در دهه دوم عمر انقلاب شاهد بروز نوعی گفتمان جدید بودیم که به بهانه بازسازی، توسعه و جبران عقب ماندگی‌های مادی کشور، شیفتگی عجیبی به پیاده سازی مدل‌ها و نسخه‌های تجویز شده غربی داشته‌اند و در مسیر این فرایند گذاری از گفتمان ناب اسلام و انقلاب به گفتمانی جدید که از آن می‌توان با عنوان گفتمان «تکنوکراسی» یاد کرد، نموده‌اند. تکنوکرات‌ها-پیشگامان حاکم‌سازی رویکرد جدید- به تدریج در حوزه‌های قدرت سیاسی اقتصادی اجتماعی نفوذ کرده و با وجود پیوندهای خانوادگی و راهبردی با برخی ارباب قدرت و خواص تحولات مهمی را در دهه دوم و سوم انقلاب رقم زدند که آخرین آن فتنه سال ۱۳۸۸ بود.

در این کتاب برآنیم تا با بضاعت محدود گوشه‌هایی از لایه‌های فکری و کارنامه تکنوکرات‌ها را در جمهوری اسلامی ایران ورق بزنیم. امید آن که مورد رضایت خداوند متعال و مفید حال خوانندگان محترم قرار گیرد.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین